

SIA "Vecborne Bioenergy"

Biomases piegādes ķēdes risku mazināšanas pasākumi

Šie riska mazināšanas pasākumi ir izstrādāti ar mērķi nodrošināt visu izejvielu atbilstības principu, kritēriju un indikatoru izpildi, kas noteikti SBP® Standartā 1 "Izejvielu atbilstība" (versija 2.0) (<https://sbp-cert.org/documents/normative-documents/version-2/standards-v2/>), kā daļa no SIA "Varpa" (turpmāk tekstā – Uzņēmums) Piegādes Bāzes Novērtējuma (angl. SBE) procedūrām SBP® sertifikācijas ietvaros.

Riska mazināšanas pasākumi tiek piemēroti SBP® Standarta 1 indikatoriem, kuriem saskaņā ar "Pārskatīto reģionālo riska novērtējumu Latvijai" (angl. RRA) (<https://sbp-cert.org/documents/normative-documents/version-2/risk-assessments/>) ir noteikts neatbilstības risks.

Uz minēta riska vērtējuma pamāta, visiem citiem Standarta rādītājiem tiek uzskatīts neatbilstības risks par zemu.

Sekojošiem Standarta 1 indikatoriem RRA Latvijai uzskata, ka riski ir noteikti, un ka tie prasa risku mazināšanas pasākumus:

- Indikators 2.1.1. "Galvenās sugas, dzīvotnes, ekosistēmas un augsti saglabājamo vērtību (angl. HCV) apgabali, kas attiecas uz bioloģisko daudzveidību piegādes bāzē, jāidentificē" attiecībā uz HCV 1.
- Indikators 2.1.2. "Apdraudējumi un ietekme uz identificētajām galvenajām sugām, dzīvotnēm, ekosistēmām un augsti saglabājamo vērtību (angl. HCV) apgabaliem, kas attiecas uz bioloģisko daudzveidību piegādes bāzē, jāidentificē un jānovērtē."
- Indikators 2.1.3 "Galvenās sugas, dzīvotnes, ekosistēmas un augsti saglabājamo vērtību (angl. HCV) apgabali, kas attiecas uz bioloģisko daudzveidību piegādes bāzē, jāuztur vai jāuzlabo."
- Indikators 3.2.3 "Primārā izejviela nedrīkst tikt iegūta no meža platībām piegādes bāzē, kuras saskaņā ar vietējiem noteikumiem vai normām tiek klasificētas kā teritorijas ar īpašībām, kas vienlaikus ietver augstus oglekļa krājumus un augsti saglabājamās vērtības (HCV)."

Vispārīgs Uzņēmuma riska mazināšanas sistēmas apraksts

SIA „Vecborne Bioenergy” ir izstrādājusi savu riska mazināšanas pasākumu sistēmu.

Šis riska mazināšanas pasākumu apraksts sniedz vispārēju ieskatu un soļus, kurus Uzņēmums veic ikdienā, saņemot biomasu, kontrolējot tās izcelsmi un izslēdzot nepiemērotu biomasas sortimentu.

Riska mazināšanas pasākumi attiecas uz primārās un sekundārās izejvielas piegādēm no Latvijas mežiem: apaļkokiem, malkas pēc ciršanas, šķeldas no atliekām pēc ciršanas, koksnes atliekām no kokapstrādes.

Proaktīvā piegādātāju auditu sistēma un pieejamie trešo pušu dokumentētie pierādījumi ļauj iegūt informāciju par riskiem katram piegādātājam piegāžu līmenī.

Visām primāro izejvielu piegādēm un apaļkokiem sekundāro izejvielu ražošanai ir jānoteic biomasas izcelsmi, pievienojot koksnes ciršanas atļaujas kopiju pie attiecīgajām iegāžu pavadzīmēm.

Visos līgumos ar piegādātājiem ir iekļauti nosacījumi par nepieciešamajām pārbaudēm un pasākumiem, lai izslēgtu izcelsmes riskus iegādājamai biomasai.

Lai izslēgtu kļūdas no jauno piegādātāju puses, SIA „Vecborne Bioenergy” veic lauka auditu pie katra jauna piegādātāja un apakšpiegādātāja pirms pirmā darījuma ar to.

Risku mazināšanas plāns un tā pielietošanas intensitāte tiek noteikti katram riskam atsevišķi, piemērojot pasākumus pirms, ciršanas laikā vai pēc izciršanas.

Lauka auditu skaits tiek noteikts atbilstoši potenciālajiem riskiem, saskatāmiem biomasas piegādēs.

Ik gadu SIA „Vecborne Bioenergy” veiks auditus pie piegādātājiem izvēloties tos pēc nejaušības principa, auditu skaits tiek aprēķināts kā 0,8 reizināts ar kvadrātsakni no katra piegādātāju tipa kopēja skaita, noapaļojot to uz augšu.

Piegādātāju auditos Uzņēmums izmanto izstrādātās kontroļlapas, kurās auditors izvērtē attiecīgus kritērijus un rādītājus, lai noteiktu, vai riski var tikt uzskatīti par zemiem.

Strīdīgās vai sarežģītās situācijās Uzņēmums piesaista ekspertus, lai veiktu riska mazināšanas pasākumus vai uzlabotu Uzņēmuma riska mazināšanas sistēmas efektivitāti.

Risku indikatori un risku mazināšanas pasākumi.

Apspriežot Indikatoru 2.1.1., RRA Latvijai atzīme trūkumus HCV1 saglabāšanā, t.i. Sugas, Daudzveidība, Bioloģiskās daudzveidības koncentrācija, tostarp endēmiskās sugas un retās, apdraudētās vai iznīcības robežas sugas, kas ir nozīmīgās globālā, reģionālā vai nacionālā līmenī.

Eksperti izteic bažas, ka meža ciršana ir atļauta meža biotopos, kas ir ES nozīmes, ja tie nav iekļauti stingras aizsardzības zonas un par putnu ligzdošanas vietām, īpaši mazā ērgļa (*Clanga pomarina*).

Indikators 2.1.2. atsaucas uz indikatora 2.1.1 teikto, kā arī atzīme aizsardzības nelabvēlīgo stāvokli dažām retām, apdraudētām vai iznīcības robežā putnu sugām, t.i. melnajām stārķim un mazajām ērglim.

Indikatorā 2.1.3. eksperti nāc pie secinājuma, ka novērtējums, kurš bija veikts saskaņā ar 2.1.1. un 2.1.2. indikatoriem, liecina, ka riski un draudi atsevišķām galvenajām sugām un to biotopiem (kas saistīti ar HCV 1. kategoriju) nav identificēti un novērtēti. Bez dotas identificēšanas un novērtēšanas pastāv risks, ka šīs galvenās sugas un biotopus nav iespējams pienācīgi uzturēt vai uzlabot.

Izskatot Indikatoru 3.2.3., eksperti nonāk pie secinājuma, ka tomēr pastāv risks, ka daži vecie meži un mitrāju mežu prioritārie biotopi paliks bez aizsardzības; vērtējot 2.1.1. rādītāju, bija identificēts noteiktais risks priekš HCV1 saistībā ar visām galvenajām sugām, biotopiem, ekosistēmām un HCV, kas attiecas uz bioloģisko daudzveidību saskaņā ar HCV 1. kategoriju.

Svarīgi biotopi, ārpus stingras aizsardzības vietām, var būt izmantoti izejvielu iegūšanai. Turklāt nav identificētas visas putnu ligzdošanas vietas.

Apkopojot Reģionālā riska novērtējumā Latvijai veikto, Uzņēmums konstatē nepieciešamību identificēt un pasargāt Eiropas Savienības nozīmes biotopus mežā un aizsargājamo putnu (īpaši melnā stārķa un mazā ērgļa) ligzdošanas vietas.

Šim nolūkam Uzņēmumā tiek izmantotā datubāze Ozols (<https://www.daba.gov.lv/lv/dabas-datu-sistema-ozols>), kurā ir pieejama informācija par biotopiem, putnu sugu biotopiem, to ligzdošanas vietām, un citām HCV mežos. Katram Uzņēmumam piedāvājamam izejvielas avotam, t.i. cirsmai, iepriekš notiek pārbaude datubāzē par biotopu un citu aizsargājamo objektu esamību tajā. Gadījumā, ja datubāzē tiks konstatēti jebkādi dabas aizsargājamie objekti uz pārbaudāmām cirmām, koksne no tām nevar būt piegādāta Uzņēmumam.

Prasība par minēto dabas aizsargājamo objektu identifikāciju cirmās ir ierakstīta kā pienākums līgumos ar piegādātājiem un tiek skaidrota tiem arī klātienē. Piegādātāju sekmēs tiek novērtēti to lauka auditu laikā.

FSC® vai PEFC® sertificēta sekundārā izejviela, t.i. zāģēšanas atlikumi, veido izņēmumu no aprakstītiem riskiem un to mazināšanas paņēmieniem.

Uzņēmuma SBE arī ietver EU RED prasībām neatbilstības risku vērtējumu. Dotās prasības izriet no EU direktīvām EU/2018/2001 un EU/2023/2413, kā arī ir detalizētas 2025. gada 16. maija SBP® Instrukcijas Dokumentā “EU RED: Bridging Requirements for Meeting the Renewable Energy Directive (EU/2023/2413)” (versija 2.0).

Uzņēmums balstās uz SBP® atzīta A līmeņa EU RED risku vērtējuma “Ilgtspējas kritēriju atbilstība tiesību aktiem un uzraudzības un izpildes sistēmām: RED II un RED III”, kurš tika sagatavots Latvijas Republikas Zemkopības ministrijā (<https://www.zm.gov.lv/lv/izvertejums-par-meza-biomasas-atbilstibu-ilgtspejas-kriterijiem>). Šis dokuments noteic, ka EU RED prasībām neatbilstības riski Latvijā ir zemi visiem kritērijiem.

Ieinteresētajām pusēm pēc pieprasījuma ir pieejami riska mazināšanas efektivitātes rezultāti, tiekoties klātienē un skaidrojot kopējo mehānismu un ieguvumus, kā arī veicinot tālāko sadarbību identificēto risku mazināšanas procesā.

Ļoti pateicamies par jūsu izrādīto interesi šajā svarīgajā dabas daudzveidības aizsardzība lietā.

2026. gada 05. martā.